kendriiyasa.msk.rtavidyaapii.tha
"sriinagarakendra

no. 11 (33) (s.n 12)

svaatantryadiipikaasuutra sa.tiika

(manasaaraamak.rtaa)

sarvaadhvaatmaad.r.dhe [savaa-] tasmin dehayantre
cidaatmanaa preryamaa.no vicarati bhastraayantragavaayuvat |

k.saye tu karma.naa.m te.saa.m dehayantre.anyathaagate
praa.nayantra.m vigha.tate deha.h syaat ku.dyavat tata iti ||

para.h pramaataavinaa"sii ||

tayo.h saak.sibhuuta.h cidaanandaruupa.h pratyagaatmaa
sarvopani.sad giiyamaano.anvayavyatirekaabhyaa.m
jananamara.narahito.annamayaadibhyo vilak.sa.na.h
sarvairanubhuuyamaana upadra.s.taanumantaa ca bhattaa (?)
bhoktaa mahe"svara.h paramaatmeti caapyukto dehe.asmin
puru.sa.h para.h ityuktvaa para.h pramaataavinaa"siiti siddham |

na hi dehak.sayaat pramaatari kaaciddhaani.h
gha.tadhva.msaannabhasiiva yathaa
gha.te.svabaahyaabhyantaravasthitaakaa"sa.h
upaadhistha.anya.h (p. 2) tathaa pramaataa ca "sariire.su
tadupaadhirahito.ak.sayasvabhaava.h sarvaanupraa.naka.h
sarvasya prakaa"saka.h yata.h ||

sa.mvinmaartaa.n.da.h sarvaaloka.h ||

"savaavabhaasaanaa.m pi.n.daanaamanupraa.naka.h
sa.mvinmaartaa.n.do nijaprakaa"sana"saktyaa sarva.m
bhaavajaata.m prakaa"sayati nahi
paramaarthasa.mvitprakaa"saanuprave"sa.m vinaa kasyacidapi

svaatmatopapadyate yatra yadida.m ki~ncid baahyamaabhyantara.m vaa pratibhaasate tat tadeva tatprakaa"sakacanam |
yadukta.m mahaagurubhi.h

mahaaguhaantaranirmagnabhaavajaataprakaa"saka.h |
j~naana"saktipradiipena ya.h sadaa ta.mstusa.h "sivam ||

iti kathamittha.m ||

vi"svaatmaa [visvaatmaa] ||

yaa saa saviturbhaana"sakti.h [-bhana (?)-] sarva.m pratibimbita.m bhaavajaata.m svasa.mvid"saktyaantare [-sa.mvinsaktaraantare] (p. 3) bhaasayati saa ca sarvapadaarthe.su pratibimbati | ekaapi naanaaruupaiva bhaasate yathaakaa"so gha.te.su athavaa suuryaprakaa"so vicitraruupa.h svacchaasvacche.su ityati.durgha.tasaamarthyaruupaa bhagavacchakti.h yadi pratyagaatmaa

yaiva cidgaganaabhogabhuu.sa.ne vyomni bhaaskare |
dharaavivarako"sasthe saiva citkii.takodaraa [-ra] ||

ityuktyaikaruupa eva tarhi kasmaat pa"svaadibhyo manu.syaa.naa.m parame"svara taadaatmyaapaadane vi"se.sa ityaa"sa"nkyaaha ||

aadyantapratyaahaaropade"saat ||

bhuumyanta.m sa"nkoca.m ja.daabhipraaya.m paa.saa.naadimanujaanta.m vikaasataaratamyaat svabhaavabheda.m sarve.saa.m hyaadisiddho mahe"svara.h jaa.dyataanavasvaruupe.antarbhuuto n.rdehota evaadidevasya (4) prakaa"sadyotanabhaajana.m bhramarakii.tavanmaanu.sya.m binduparyavasaayaatmaka.m akaarahakaarasampu.tiikara.nameva rahasyopade"sa.m yadvat | anya"sca ||

"suddhya"suddhyaabhyaa.m nare"satvam ||

prak.rtipuru.sasa.myogaada"nkuraayamaa.namucchuunasvabhaa
va.m satvapradhaana.m d.rkkriyaadyotanasthaana.m tat
svaabhaavyaatmakamantarbahi.skara.naadipraaptasattaaka.m
tadabhimato
sa.mvidaatmakasvaatmapratyavamar"sonmagnanimagnasvaruup
atvaacchuddhaa-"suddhavi"se.savi"se.sitaave"sanarau
yadukta.m maayaabimbo va"siik.rtya taa.m syaat sarvaj~na
ii"svara.h avidyaava"sagastvanyastadvaicitryaadanekadheti |

ii"svarasya d.rkkriyollaasa.m yugapatsamaanav.rtyaa bhavati |
narasya tu tad viparyayaat | pratyabhij~nayaamapi

svaatantryahaanirbodhasya (p. 5) svaatantryasyaapyabodhataa |
dvidhaa.nava.m malamida.m svasvaruupaapahaanita.h [-ta] ||

iti nara"sabdena manu.syajaativi"si.s.tameva na
pa"suvanaadayaste.saa.m tu tat svaabhaavya.m
rajastamastaaratamyasya [-taaratasya] vaicitryaprajana.m
yadukta.m sarvadvaare.su ye"saika (?) dehe.asmin prakaa"sa
upajaayate |

j~naana.m yadaa tadaa vidyaaviv.rddhe [-dviv.rddhe]
satvamityuta | >>>
lobha.h prav.rttiraarambha.h karma.naama"sama.h sp.rhaa ||
rajasyetaani jayante viv.rddhe kurunandana |
aprakaa"so.aprav.rtti"sca pramaado moha eva ca ||
tamasyetaani jaayante viv.rddhe bharatar.sabheti

ii"svaro hi sarvaj~naadigu.na"saalii sarvai"svaryasampanna e.sa
evaantaryaamii sarvaanupraa.naka.h | sarvasya vedaka.h
sarvairavi.sayiik.rtasvaruupatvaat >>>> sarvatra saak.sii
svaa"ngaruupe.su (6) bhaave.su patyorj~naana.m [partyur-]
kriyaa ca yaa maayaa t.rtiiye te eva pa"so.h satva.m rajastama iti
sthityaa jiivo hi sa"nkucitairetairu.nai.h [-tai"su.nai.h] puur.no.api
apuur.na iva bhaati svasvaruupapratyabhij~naanaat
sarvaj~naadigu.nasampannastadruupa eva | tadaahu.h ||

prave"saat tanmaya.h ||

svasvabhaavonmagnasvaruupaat [-ruupaa]
turyadhaamaanuprave"saat traasasamaye h.rtprave"savat
sarvato nivartanaat

samucchalita"saktird.rkkriyaasampadvilaasaat
sa"nkocadaaridrya.m nirasya
svacaitanyaatmasaamraajyamavaapyate | yathaa kii.ta.h
svaantarasa"nkucitaan .sa.tpadagu.naan sarvato
nivartanasvaruupe.na taddhyaanaprave"sena vikaasayitvaa
tadruupo bhavati tadvajjiivo.api
svataadaatmyasamarpa.nasvaruupe.na "sivo.ahamiti ["sivo
hasammiiti] (7) bhaavanaabalena vikasitasva"saktivibhava.h
praaptaparame"svarekaatmyabhaava.h yadaa tu
madhyadhaamaanuprave"saat tanmaya eva ti.s.thati tadaa
dehastho.api vibhaaga"stha(?)nyamupaadhirahita.m >>>>
cidaakaa"sasvaruupamevaavati.s.thate satya.m tat svabhaava.m
"suddhaa"suddhavi"se.savi"se.sita.m katha.m kutropalak.syate ||

somasuuryaagni.su ||

yathaa niraavara.naacyutasvaruupo bhagavaananaamayo deva.h
prakaa"saanandasaamarasyasvaruupaad
dvaada"sakalaatmakamanahatabha.t.taarakaakhyamavataara.m
nija"saktisamavaayika.m bhittibhuute svaatmaakaa"se.avi.skaroti
tathaanaav.rtaav.rtaatmama.s.tivya.s.thisthityavabhaasanaat
>>>>
somaagnisaamaanaadhikara.nyamadhye taabhyaa.m
vyaapaka.m (p. 8) pa~nca"saktyaatmaka.m
pa~ncasamavaayiniiv.rtyavabhaasaka.m
dvaada"sakalaasahita.m praaksa.mvitpraa.ne
pari.natetyaadiniityaa saamaanyavi"se.savyaapaaraatmaka.m
sahasrara"smyavataara.m muulaprak.rtyaakaa"se udgamayati
etat tritayadhaamaaspade k.rtasthiti.h paraa"saktiriti tadevaaha
||

tadaatmaa"sakti.h ||

e.saa tu paraa"sakti.h "sabdaraa"si.m kro.diik.rtya
paraparaaparaaparasaardhatrivalayaatmaku.n.dalinii taa.m
svaatmaana.m niitvaa brahmavi.s.nvaadivyaapaare.na
samasta.m prapa~nca.m prapa~ncayati tat kau.tilyaat
ku.tilavaahinii cittav.rttistadvaiva"syena
vism.rtasvasa.mvidaatmana.h
"subhaa"subhavaasanaatmakaphalabhogabhaagina.h sarve
praa.nina.h khedamaapannaastatkhedaparihaarayuktimaaha (p.
9) ||

sa"ngha.t.te svacitpramaataacintane [-pramaatra-] paraa siddhi.h || >>>

somasuuryaagnisa"ngha.t.ta.m tatra dhyaayedananyadhiiriti |

madhyamantena [-mantuna] yogena .rjutva.m jaayate priye |

iti niityaa tasyaa .rjutva.m [.rjurtha.m] somasuryaagnisa"ngha.t.te nijapremaati"sayanirbharo bhuutvaa madhyamantena [-mantuna] yuktyaa sarvaadhii.s.thaana.m svaatmaana.m paraam.r.s.tvaa ku.tilaakaaranyagbhaavena taam .rjutva.m niitvaa paranaadaanuprave"saat uurddhvagamana.m bhaavayati uurdhagamanaat parasa"ngha.t.taatmakamaanandollaasamullaasayati yadukta.m prakaa"saanandaabhyaamaviditaca.mrii madhyapadavii.m >>> pravi"syaitad dvandva.m ravi"sa"sisamaakhya.m kavalayan |

pravi"syordhva.m naada.m layadahanabhasmiik.rtakula.h (p. 10) pramaadaat tejanta.h "sivamakulamasvapravi"satiiti >>>> yaiva somasuuryaagnisa"ngha.t.ta.m yathe.s.ta.m sampaadya ii"svaravanmahaaviiryaatmikaa ti.s.thati saiva taabhi.h "saktibhi.h sthuulasuuk.smaprabh.rtis.r.s.tisthitisa.mhaaraan saamaanyad.rggocara.m kartu.m k.samaa yathaa somasya sitaasitapak.se tadvat | yastu tatsa.mgha.t.te [-sa.mgha.te] audaasiinyena satya.m j~naana.m svaatmaana.m paraam.r"sya sa"nkalpas.r.s.tivat s.r.s.tyaadika.m k.rtvaa so.api parame pade samaavi"sati sa.mvitprakaa"saanusandhaanaat | sarvaa.h [savaa.h] kriyaa.h paradhaamasamaave"sopaayaastad.rte >>>> svapnamu~ncaantaa eva eva.m [eva] sa avasthaatraya.m [vasthaa-] "saktitraya.m pu.tatraya.m praa.naapaanasamaanada"saa.m"saturiiyaprakaa"sottejanaad [-naadha] paraam.r.s.tavya.m (p. 11) ittha.m nirdi.s.tvaa [nirs.r.s.ta] paratatvaprave"saayopaayaantaramaaha ||

sa"nkocavikaasaabhyaam ||

svasa.mvinnibhaalanabalaadantarbahi.skara.nav.rttinaa.m yugapat prasaravi"svaanti.m kurvan

svaatmasaamarthyottejanena sva"sakticakre"sitvamava"sya.m praapyate |

ka"sciddhiira.h pratyagaatmaanamek.sad vyaav.rttacak.suram.rtatvama"snanniti "srutyaantarbahi.skara.nav.rttiinaa.m kurmaa"ngasa"nkocavad [krurmaa-] yugapat sarvato nivartanam | yadukta.m giitaasu

yadaa sa.mharate caaya.m kurmaa"nganiiva [krurmaa-] sarva"sa.h | indriyaa.niindriyaarthebhyastasya praj~naa [-j~na] prati.s.titaa || iti

prasaraavasare.api svasaamarthyabalaat taasaa.m svasvavi.saye nive"sanam | yadukta.m

sarvaa.h "saktii"scetanaadarcanaad yaa.h sve sve vedye [vedyai] yogapatyena vi"svak |
(p. 12) k.siptvaa madhye haa.takastambhabhuutasti.s.than vi"svaakaara eko.avabhaasiiti ||

prakaaraantaramaaha ||

mahaarthasandhaanam ||

sarvaarthebhyo vyaapakotk.r.s.taparamaarthasa.mvitsvabhaavasyaanusandhaanama *(?) pratyavamar"saatmasa.mvedana.m sarvaasu "sabdaarthacintaasu [-sva] sadaavahitatvena kartavya.m |
tatpari"siilanaprakar.saannime.sak.sobhopa"samaaya "sa"nkakala"nka.m vilaapya paradhaamani sa caavi.set |
mandaabhyaamaadapraapta >>> tatpadasya sarve vighnaa.h [vighna.h] pravartante tasmaadapratihataprayatnena ni"scalacitto bhuutvaa paramapadavi"sraantimadhiti.s.thet | anya"sca ||

sattaasa.mbhavodyamo yoga.h ||

bhaavaabhaave.amartyaabhaasamaane sattaasa.mbhavaruupataasthaapanasvaruupa.h [-sambhavoruupana-] (p. 13) "saktyudyama.h acyutasvabhaava.h paratatvasamaave"sopaaya.h tadaikyaatmad.r.dhabhaavena ya.h

svaatmanyacyutasvaruupe svabhaavasthiti.m karoti
layodayatiisva >>> k.sa.ne k.sa.ne.avasthaavi"se.se.su
svaruupaanna cyavati svaasthyena hyudyama.h prakar.sate
svaasthyopayogyaani vyaapaaraa.ni yuktyaa niruupyante ||

svastha.h ||

aadhivyaapaaraa.ni sa"ngasmara.najaataani suuk.smarogaani
te.saa.m cikitsaa karma.ni yo nipu.na.h sa eva svastha.h yathaa
hi dhyaayato vi.sayaan pu.msa ityanena buddhinaa"saat
pra.na"syatiiti
kaamakrodhaadido.saa sa"ngaadeva [sa"ngadeva] jaayante ata
evaasa.msaktabhaavanayaa taan sarvaanupa"samayet | yadi
prasavaadutpadyante te.saa.m pratiyogino
vairaagyaadayastatmahaayamanve.s.tavya.h >>>
rahasyad.r"saa eka (p. 14) eva moho mahaan roga.h
tadvaiva"syena tu pa~ncamahaabhuutaave"sa.h tasmaat
sarvaa.ni bhuutasaj~nakaani bhraantyonmattavaccaranti [-
va"scaranti] tatpra"samanaartha.m svasminneva
prakaa"saanandapade naayaasena ti.s.thatiiti svastha.h
sadaavahitasya hi daasavad vairaagyaadayo.anucaranti nanu
pa~nca"saktyaatmake citte balavat tadv.rttyunmukhe
krodhaadayo va"sya.m pravartante kena yuktisaamarthyena
taapa.m "samayatiityetadevaaha ||

vitarka.h paramau.sadham ||

viveko hi tu.s.tipu.s.tihetubhuutatvaat sarvaayaasaniraasakara.m
[-riraasakara.h] paramau.sadha.m | tatprasaadena
svaatmasa"nkocaatmaka.m daurbalya.m vihaaya
paramaviiratva.m sa.mpraapya [sa.mpraaptaa] yogina.h
samraaja iva viraajante | tathaa ca neti (p. 15) netiiti yuktyaa
sadasadvivecana.m k.rtvaa dharmapratidvandviinyaadau
"samayitvaa sarvaa.ni kara.naani nijasa.mvitprasaadena
prasannataa.m niitvaa k.subdhatva.m tato gu.naanaa.m
saamaanyaadhikara.nya.m [saasaanaadhikara.nya.m] dvividha.m
gu.nav.rttiprav.rttiniv.rttyau.dhaasiinya.m [-
niv.rtti.s.so.dhaasiinya.m} | yadukta.m bhagavataa

prakaa"sa.m ca prav.rtti.m ca mohameva ca
paa.n.davetyaarabhya
gu.naatiita.h sa ucyate ityanta.m dvitiiya.m

nijabalena yathe.s.thasampaadanani.h.syandotpaadanam | gu.naabhirucisvaruupe.na [-gu.no-] pari.namate | ruci"sca "suddhaamayatvena tridhaa tadvyaapaarasya puu.se saatvikii raajasii taamasiiti sa.mj~naa [sa.mj~na] k.rtaa | saapyunmiilananimiilanaardhanimelanabhedaannavadhe d.r"saa vibhaagena ka kasyaa.h praadhaanyaad (p. 16) |

buddhyaadiv.rttisambandhatvaaccaanantaprakaaraa ete hi gu.naa yat sahaayatvena praaptasattaakaastanmadhyabalamaa"srityaaha.mpratyaya.h [-maa"sratyaaha.mpratyava] sarvaatmasvasa.mvidaatmani samaavi.s.tho bhuutvaa yathe.s.ta.m vedyavedakaabhaasa.m svecchayaa [-ye] vai bhaasayi.syati | ki.m ca paripuur.nasvatantraanandasuruupo vi"svanirbharavapurakha.n.daatmaa "sivo .ahamasmiiti yo vicaara.h sa eva paramau.sadha.m sa"nkucitai"svaryasya malatrayaabhibhuutasya jiivasya janmamara.naadivyaadhi.m nirasya parama"sivaakhyamam.rtadhaamasvaatmaatmanyevaavasthiti. m praka.tiikaroti ||

uditabalo hi yogii || sotka.tvaadihaamutrasaak.sii ||

(p. 17) yaa v.rttibhittibhuutaan nijasvaruupaadunmiilayati taa.h svaatmani helayaa nimiilayati | yat tadeva svaatmano bala.m tasyotkar.saadunmagnasvabhaavaad [tasyotkar.saadunmadhasvabhaavaad] ihaamutrasaak.sii | yathaa svapnajaagarau nandhihopayuktaa >>>> svav.rtti.su [-v.rttii.su] pramaatari saak.sitvamava"syamevaa"ngiikartavya.m kathamamutretyaa"sa"nkyaaha ||

h.rdaya.m prakaa"sa.h ||

yata.h sarvaasaa.m d.r"syaa d.r"syav.rttiinaa.m prasaravi"sraantisthaana.m citprakaa"sastato yogyapi tatprakaa"saprakaa"sanaat svasa.mvinmakuraantare [-saktaraantare] pratibimbitaanihaamutragataan bhaavajaataan prakaa"sayitvaa [-yatvaa] tadvyaapaarasaak.sii | yadukta.m vaasi.s.the

svaj~naanadarpa.ne sphaare samastaavastajaataya.h

imaastaa.h pratibimbanti sarasiiva la.tadrumaa.h [ta.tadrumaa] ||

iti (p. 18) iid.r"syaamavasthaayaa.m
baahyaabhyantarav.rttyupasa.mhara.naat ||

pramaade nyakkaara.h ||

pramaade mahaamayaaruupe mitasiddhiprapa~nce
svaatantryarahite sthagitasvabhaave [sthanya-] ca
nijaudaaryocchalanabalaannyakkaara.h heyamiti vicaara.h |
yadaa tuullasitamapi siddhiprapa~nca.m
indrajaalamivaindrajaalika iva pa"syati | tadaa tats.r.s.tilayaat
paratattvaaruu.dho bhavati nanviid.r"se siddhiprapa~nce
katha.m nyagbhaava.m kartu.m "saknuyaadityaaha ||

tvapta.h (?) ||

yadai"svaryavipru.dbhirbrahmaadaya
ai"svaryabhaaginastasyaatmano laabhena
svasvabhaavaikyaatmollaasena paripuuritaabhilaa.sa.h sa jiiva.h
[jaava] sarvaakaa"nk.sonmuulane k.sama.h | tadeva sphu.tayati
||

(p. 19) paraaparaakala"nkitaa paraakaa.s.thaa ||

vik.sepaa"srayapadaarthara~njane aikaagryabhaavanayaa
nijapi.n.dabaalaagrace.s.taaparicintane >>>> ca
prak.rtaa"srita.m j~naana.m taduttiir.nocchalanasvabhaavaa
paraakaa.s.thaa tasyaamadhiruu.dhe
sthuulasuuk.smavaakyaabhyantaraihaamutrikavi.sayavaasanaavi
nirmukta.h paramaha.msastasya sthitimaaha ||

padmaasanastha.h paramaha.msa.h ||

ekaadhaaratvaad
yugapatsa"nkocavikaasadharmitvaacchakticakrameva padmam
[padmas] | tasminneva
s.r.s.tisthitisa.mhaarapidhaanaanugrahakaaraka.h
paramaha.msa.h prabhutvena sthitvaa nija"saktimukhena
yadottiir.na.m [yatottiir.na.m] mahaaraava.m giiyate |
tatsamaa"sritaa brahmaadayo devaa h.r.syanti [h.rdhyanti]

jiivanti ca iti "sakticakrameva (p. 20) tasya "sariiram |
etaad.r"sasya paramaha.msaa"sramasthasya svaruupamaaha ||

niraabhaasatvam ||

somasuuryaagnyudbhaasita.m baahyaabhyantara.m yat ki~ncid bhaasate tatsarva.m dhiigocara.m |

na tatra suuryo bhaati na candrataarakaa nemaa vidyuto bhaati kuto.ayamagni.h tameva bhaantamanubhaati sarva.m tasya bhaasa.h sarvamida.m vibhaati |

na tad bhaasayate suuryo na "sa"sa"nko na paavaka.h |
yad gatvaa na nivartante taddhaamaparama.m mama ||

iti sthityaa tadatikramya samasta"sa"nkyaikasa"ngha.t.tatvaan [-"sakyaikasa"ngha.tatvaan] >>> niraabhaasa.m svaprabhaabhaasvara.m vi"sraantisthaana.m tat svatantraatma bhuutasya sahaja.m svabhaava.m tatpadaadhiruu.dhasya vahinamaagamaadyavasare lokaantanataa.m >>>> caryaamaaha ||

(p. 21) svaacchandyam |

svatantrollaasitasvabhaave vartamaanasya yaa v.rtti.h saa nirmalaahameva [nirnalaa-] paro ha.msa.h "siva.h paramakaara.namiti sthityaaha.mpratyavamar"sa.h sarvatraapratihatasvaruupa.h sa [-ruupo ta] evaasau [-so] haanaadaanamaanaavamaanakalpanaarahitaarjavapura.hsara.m vyavahaara.m yathe.s.ta.m karoti | yadukta.m

kvacicchre.s.tha.h kvacid bhra.s.ta.h [ra.s.ta.h](?) kvacid bhutapi"saacavat |
naanaave"sadharo yogii vicaratyavaniitale |

iti eva.mda"saav.rttyaa [-v.rtto] vartamaanasya svabhaavasthitimaaha ||

ghuur.nita.h ||

anuttaraahlaadarasaasvaadak.siivito.antarbahi.skara.nacakra.m tatpuure.na plaavayitvaarva nimiilanav.rtyaa

madiraamadaghuur.nita iva sarvavyaapaarasaak.syupalak.syate | yadukta.m (p. 22) vaasi.s.the

antarmukhatayaa ti.s.than bahirv.rttiparo.api san |
pari"sraantatayaa nitya.m nidraaluriva lak.syate ||

iti nanu parame pade baahyaabhyantarav.rttyupa"same [-v.rtruupa"same] sahajaanandacamatkaara ullaasati | kintu tatprasare praarabdhabhogamava"syama"snute | katha.m taad.rksvabhaavatattvasa"nginaa [-sa"ngii] kartavyamityaa"sa"nkyaaha ||

amaa puur.naa ca ||

yaa [ya] cai.saam.rtaakaararuupaa "saktirbaahyollaasaruupaat parapramaat.rvi"sraantyanta.m devapit.Rn tarpayitvaa [-pit.R"surpayitvaa] vismayaruupaamaava"si.syate [-ta] | saiva parapramat.rpadaad baahyollaasaparyantamanapahnavaniiyasvabhaavaa sadoditaa sarvaan paayayati po.sayati ca tacchaktimaa.m"sca.n.dabhaaskara iva sarvo mamaaya.m vibhava ityeva.m saak.saatk.rta.h [-k.rta] susvabhaavo yogii"svaro viraajate |
(p. 23) naasya svasvaruupaprakaa"sanavyatirikta.m ki~ncit | iid.r"sasya yogino maahaatmyamaaha ||

yogiindro bhairava.h ||

sarvapraa.nanaruupaa kriyaakhyaanuttaraadidevasya "sakti.h kaalena pari.nataa prak.rtyullaasaruupaa.ni vikaaravaicitryaa.ni svasmin protaani prerayati | kaalo hi adhyaatmikabaahyasvaruupatvaad dvidhaa dak.si.nottaragatyaa saptark.sacakra.m bhraamayan | tadbhraama.naad dinaraatrihraasav.rddhivibhaagamaabhaasyat tu.timuhuurtaadinaa [ta.ti-] sarva.m prapa~nca.m kalayati tadadhiinaa devaadisthaavaraantaa.h sarve praa.ninastadgraasaka.h "sriimanmahaabhairavadevo niraabhaasaabhaasasampadvilaasodbhavavismayacamatkaarasvatantro yogii"svarastasya (p. 24) svabhaavo layodayaakala"nkita.h sarvatra svacamatkaaranirbhara eva yata.h svaatmaikyaatmabhuutaanaa.m bhaktibhaajaa.m h.rdaye

mahe"svara.h svasaamarthyasvaruupa.m saak.saatkarotiiti "siva.m ||

iti "sriimahaamaahe"svaraacaaryavaryaviracitaayaa.m svaatantryabodhadiipikaayaa.m parame"svaravibhuutisphaaratatsamaave"sopaayakathana.m naama prathamollaasa.h ||

.o prakaa"saanandasvaruupaa mahe"svarasyaikaiva svaruupabhuutaa paraa "sakti.h | saiva sarvaatmanaa sphurati ekaivaanekaruupaa bhaasate tada.m"saa hi sarve praa.nino mamaivaa.m"so jiivaloke jiivabhuuta.h sanaatana.h mana.h .sa.s.thaaniindriyaa.ni prak.rtisthaani kar.satiiti sthityaa tada.m"so jiivastadruupo.api tadvai mukhyaat praaptapa"sutvo yat tasya nija"saktisa"nkocasvaruupaantarbahi.skara.naadhiinasvabhaavaa bahirmukho dhyaasastadeva >>>> pa"sutvama.m"satva.m ca tasya svaatmabhuutaat parame"svaraad vimukhasya "sakti daridrasya sva"sakti vikaasaatmaka.m pratyabhij~naana.m pratipaadayi.su.h prathama.m taavat tat tadanantajagadaatmanaa sphaaritasvaruupaa.m parame"svara h.rdayabhuutaa.m paraa.m "sakti.m vitatya niruupyate ||

prabhu"sakti.h paraa kaalii ||

sarvaasaa.m "saktiinaa.m prasaravi"sraantisthanabhuuta.h prabhurmahe"svarastannityayoginiisaarabhuutaa "saktipa~ncakapraa.nanasvaruupaa paraa svaatantryabha.t.taarikaanuttaraakulajamno.ahamiti spandanollaasa.m praaptecchaaj~naanakriyaaruupe.na (p. 26) prasphuratiidamiti bahirullilasi.saapek.sayaa | taabhistatsthitasvaruupaabhis [tasthita-] tatritaya >>>> stambhanasvabhaavaam idantaatmikaa.m maayaabhidhaa.m sa"nkocapraadhaanyaatmasattvarajastama.hsaamyaavasthaa.m [-tmatvarajas-] prak.rtimaabhaasya "siva"saktyaatmikaa.m biijayonitvamaadadhaatmaiva putra ityuktyaa svaa.m"sabhuuto nare"svaraakhyau santaanau >> svaatantronmiilananimelanaadekaanekamuurtiin [-muurtii] sarjayitvaa prak.rtyucchuunaatmake.su tattatsthaanavi"se.se.su vikasitasvara"smibhiryathaa yogya.m cakaasti | ra"smayasta >>> somasuuryavahnyaatmikaastaabhi.h prasara.nasthaapanasa.mhara.nasvaruupaabhi.h sarvamidantaatmaka.m k.sipati sthaapayati grasatiiti kaaliidvaada"saatma (p. 27) sarve.su bhuute.su samastavidyotpaadikaa kalaavatii kau"salyaad | vyaapyavyaapakasvaruupaa tatra dvaada"saantapii.the j~naananidhisvaruupaa h.rdisthaane jiivanavyaapaaraa tathaa dvaada"saanta icchaakhyatantraprera.naadainmujaalika >>>> ivaantarbahi.skara.naadi.su j~naanakriye.su [-ye]

sa"nkraamayitvaa tadvyaapaaraatmakam indrajaalamaavi.skaroti | h.rdisthaane ca lohakaara iva praa.nayantracodanaad udaragata.m vai"svaanara.m [-nara] suuddiipayitvaa saaraasaaravibhaagenaannapaana.m pacati | tadaanantaatmaa [-rattatmaa] >>> ra.mye [ra.mya] h.rtsthaane [k.rt-] niiyate | tatraapi saaraasaara.m vibhajya nijamariicyullaasaruupayaa tattacchaktisvaruupayaa tatsaara.m tattatsthaane yathaa yogyamaakar.sayati | tena somakalaa.m balavantii.m k.rtvaa sarvaa.nya"ngaani [-.nu"ngani] pu.s.naati (p. 28) |

tatra haana-samaadhaana-stambhana-saamyaapaadana-vyaapakaadhaarabhuutasvaruupaabhi.h pa~nca"saktibhirviraajamaanaa somaagnisaamaanyaadhikara.naatmaka.m [-saamaanyaadhi-] balameva jiivanam ||

somasuuryaagnimadhye k.rtvaaspadaa *(?) .s.tatri.m"satkalaasvaruupaityeva.m prakaaraa brahmarandhraadadho vaktraparyanta.m citireva sarvatra gataa tadvimukha.h pa"suriti tadevaaha ||

vaimukhyaat parava"so jiiva.h ||

ahamaatmaa gu.daake"sa.h [-"sa] sarvabhuutaa"saya.h [-ya] sthita iti niityaa paraasa.mvideva sarvaa"saye.svaatmabhuutaa tadvaimukhyaat svasvabhaavavismara.nasvaruupaat sa"nkucitanija"saktivibhava.h prak.rtitaadaatmyamaapannacidruupa.h praa.ne pari.namati praa.nacetasau paraspara.m sa.mbaddho (p. 29) sarveda *(?) vi"se.saastadv.rttisvaruupaastaa"sca h.rdudaraadisthaane.su vikasitapraayastattatsvabhaavatulyataamaadadhaanajiivo hi gu.naanusaarii k.siiraajyasambandhavat tatraavasthito tenaiva [ta eva] parava"sa.h | tatta"schabdasphura.naatmamaat.rkaacakravyaamohaad baahyollaasara~njitaj~naane si.syaapratyayaruupaadhyaamaabhibhuuta.h >>>>> kaamakrodhalobhamadamaatsarya"sokahar.saadibhirabhibhuuya maano jananamara.navyaadhibhi.h paribhuuyate | yadukta.m

satvastho raajasastha"sca tamastho gu.navedaka.h | eva.m parya.tate dehii sthaanaat sthaanaantara.m vrajet || iti

karandhracitimadhyasthaa brahmapaa"saavalambikaa.h |
pii.the"svaryo mahaaghoraa mohayanti muhurmuhu.h || iti

purya.s.takena sa.mruddhastadukta.m (p. 30)
pratyayodbhavamiti ca |

iid.r"saamavasthaa.m praaptasya bhramaniv.rttisvaruupa.m
kle"sanirhara.nopaayamaaha ||

dehaasthairyadar"sanam ||

"sukra"so.nitaparikalpitasya .sa.dvikaarasahitasya
da"sado.saduu.sitasya dehasyaasthairyadar"sanam |
nadiivego.artha >>> budbudhavad vimar"sana.m kartavyam |
sukhadu.hkhaanaa.m bhogaayatanamida.m "sariiravaraaka.m
k.sa.nabha"ngurameveti d.r.s.tyaa tatsambandhiini
ku.tumbhaadiini tadagre gataanyevetyupalak.sitaani iti
tiivratamavairaagyabhaavanaadaa.dhyamaapannasya
satyaj~naanaanandasvaruupasvaatmasthitihetumaaha ||

uttamasa"nga.h ||

tadvij~nanaartha.m gurumevaabhigacchet samitpaa.ni.h
"srotriya.m brahmani.s.thamiti "srutyaa
vigalitaraagadve.saa.naa.m vikasitaparabodhaatmakaanaa.m (p.
31) samiipe gatvaa sevaapra.naamaadi pura.hsariibhaavena
tadbhaa.sitaani vadhaa.msi >>> h.rdayakar.nairaakar.nayitvaa
tadanuvartaniiyam | tadaaj~naapaalanameva para.m pu.nya.m
tadvihiinameva [tadvahinamanameva] >> mahaapaatakam |
paratattvaaruu.dhaanaa.m saadhuunaa.m sa"ngamo hi
parapadapraaptaye upayukta.m na tu sadbodharahitaanaa.m
daambhikaanaa.m yata.h sa"ngaanuruupa.h svabhaava.h
pravartate tato yuktamuktamuttamasa"nga
ityanuttarapadavi"sraantibhaajo ye pavitriik.rtah.rdayaa.h
sarvotk.r.s.taaste satsampradaayopade"sayuktyaa taara.ne
k.samaa.h dar"sanaat spar"sanaad vaapi vitataad
bhavasaagaraat taarayi.syanti yogiindraa.h [yogiindra.h]
kulaacaaraprati.s.thitaa iti hyuktam | svabhaavasthitipo.sikaa.m
(p. 32) tadadhigataa.m yukti.m sphu.tayati ||

madhyacintanaatmikaa yukti.h ||

sa"nkocaprasarastambhanaatmake.su praa.naantarbahi.skara.naadiv.rtti.su madhyacintanaatmikaa [-kaa.m] sa.mviducchalanasvabhaavaa yaa yukti.h saa sarvaadhi.sunaatmake >>> paraasa.mvitsvaruupe svaatmaparij~naane kaara.nam | yathaa kaa.s.thanirmathanaadagni.h k.siiramanthanaat sarpirvilak.sa.na.h praadurbhavati tathaa madhyacintanayukte.h svaatmasaak.saatkaaro bhavediti bhava.h | nanu svaruupasthitipratibandhakaani bahuuni vighnaani santi katha.m taanyupa"samayedityaaha ||

abhyaasaprakar.saad vighnaniraasa.h ||

madhyabhaavanaapari"siilanaprakar.saaditastata"scetasov.rttiniyamaat k.sa.ne madhyacintanaavismara.naat sarve.saa.m (p. 33) saadhidhyaadhyaadiinaa.m [saadhivyaadhyaadiinaa.m] sthuulasuuk.smaa.naa.m k.sobhaanaa.m niraasa upa"sama.h | upa"samitak.sobhasya

cittaikaagryaadaatmabodha.h [citaikaa-] ||

layavik.sepaalasyaadyatiitaat tattatk.sudrasiddhiprapa~ncollaasanyakkaarasvaruupaa"scittaikaagryaannirantara-nirvikalpanaadabindusthairyasvabhaavaatmanto.saadisampannasya "sraddhaabhaktimato h.rdaye aatmabodha.h svasvaruupavikaasaatmaa satvaapattirbhavati | aatmavyaaptirbhavatye.saa ityukte.ayamevaatmavyaaptilak.sa.naa caturthii bhuumikaa "sivavyaaptirato.anyathaa iti niityaa yadaa tu "sivavyaaptimicchati tadaa

rasanirbharam ||

"sraddhaabhaktyati"sayadaar.dhyaacchaivadharmya.m jigami.sustadrasena tadaikyapratyavamar"saatmakamiitalaacchaasvaadarasena >>>> (p. 34) miina iva paripuuritavapuryathaa jalamayatvena naayaasa.m matsyavyaapaara.m tathaa yoginaameva buddhimana.hpraa.nendriyavyaapaara.m parapratibhonmajjanaatmakam | iid.r"sasya yogayuktasya

tadanuruupau [tattha (?) ruupau] >>> vratatapasau ||

parapratibhonmajjanaprakar.saat
sarvai"svaryasampanno.antarbahirvyaapaka.h
parame"svaro.ahameveti niyamena
mahaabhimaanabhaajanaatmaka.m yad vrata.m tadeva
ni.h"se.samalacchedanasvaruupa.m tapa.h
iid.rgvratatapobhajamaanasya prabhu"saktyujj.rmbhanaatmikaa
[-kaa.m] prasannataa [-taa.m] sarvatraavirbhavati | asya ca

avibhaagaanupaa(?)yano japa.h ||

upasa.mh.rtaantarbahi.hsa~njalpaprasaraannirvikalpasvaruupo.a
pratihata-svabhaava.h pa"syantii vaakpradhaana.h
paramaspanda.h "sivo.aha.m sphura.naatmako japo jaayate (p.
35) | yadaa tu tripu.tiibhedopa"samanaatmako japo"scadho (?)
>>>> h.rdyullasati tadaa

vi"se.saarpa.naat paramo laabha.h ||

praa.napurya.s.takamaayaapramaat.rtvaantarbahirvikalpaanusan
dhaana bhedaabhedopa"samanasvaruupaannive.saarpa.naat
paramasya prakaa"saanandaghanasya parame"svarasya
laabha.h saak.saatkaara.h yadukta.m maanasa.m
cetanaa"saktiraatmaa ceti catu.s.tayam |

yadaa priye parik.sii.na.m tadaa tadbhairava.m vapurityaadi
iyameva
ni.h"se.saarpa.naruupapuur.naahutiranayaanekajanmaarjita"subh
aa"subhavaasana-plo.saka.h su.sum.naagarte [-garta] tadaa [+
na] vahnirudbudhyate | tanmukhena caitanyadeva.h sant.rpyati
santo.sya [santa.sya] ca bhaktibhaajaa.m hi
mahaavyomaakaaraa.m paramasiddhi.m dadaati tadaaha ||

tadanodayaat paraaprasaada.h || (p. 36)

yata.h saamyaapaadanasaamarthya.m sarvatra yathaa
yogyamudaanasya lak.sa.na.m
tasmaaduditamadhyabalasvaruupaat
tadv.rttyodayaa"scaitanyadhaamaatmakasya parame"svarasya
"saktipaatastadaatmataave"sa.h |

udaano hi mahaanagniriti

yathaagnaavarpitaani dravyavi"se.saa.ni agnisaadbhavanti tathaa udaanav.rtyudayaat praa.naanta.hkara.naadiini svataadaatmyasamarpa.nena satyaj~naanaikaatmyabhuutaanyeva bhavanti | udaanasya praa.niiyabhaavanimajjanena j~naana"saktiruupatvamiti hyuktam | yaa saa "sakti.h ghraa.naadyanusara.naajjaagradaadi pade.su paratantrii bhuutaa jiivasa.mvidabhidhaanaa saiva madhyadhaamaatmani nijabalaasaadananimittaadudaanopaayaat paramaarthasa.mvitsvaruupaa turyaa sarva.m bhedaabhedaatmakamida.m (p. 37) vi"sva.m svaatmani vilaapya turyaatiitapadavi"sraantibhaaginii | yadukta.m

jagatkaaye k.rtvaa tadapi h.rdaye
tacca puru.se pumaa.m"sa.m [-sa.m] bindustha.m |
tadapi viyadaakhye ca gahane
tadetajj~naanaakhye tadapi para
maanandavibhave mahaavyomaakaare >>>>>
tvadanubhava"siile vijayate

iti vi"sraantilak.sa.naanyevaaha ||

roma~ncaadyaa.h samaadhicihnaa.h ||

bhrama.h kampa"sca ghuur.ni"sca pluta aananda eva cetyetaani lak.sa.naani kramaat kramamullaa"nghya aanandaprakar.saadasruromaa~ncau baahyalak.sa.nau [-lak.sa.no] samaadhe.h tat praadurbhaavesu sitasamastav.rttyaatmikaa prakaa"saanandasvaruupaa samaadhirucyate | itthamasya svaruupamaaha ||

samaave"saat patisama.h ||

(p. 38)
susa.mvidaatmanibhaalanayuktyoditodaaniiyav.rttistaddaar.dhyaat praaptaturyaikaatmyabhaava.h tadaikaatmyena jaagradaadipade.suunmiilitasvasvaatantryo galitapraa.naadiv.rtti.h parama"sivadhaamni samaavi.s.tho bhavati | tadaave"sena sarvaasvavasthaasu samraa.diva viraajate jiiyanneva "sivasaayujyama"snute | yadukta.m

aho sa.msaarasvakhakelii aho svalabha.m mok.sayaane [-maane] saubhaagyam | tru.titaantakakalikaa aho "sivayoginaa.m yaamaliiv.rttiriti "sivam ||

iti "sriimahaamaahe"svaraacaaryavaryaviracitaayaa.m svaatantryadiipikaayaa.m para"saktisamaave"so naama dvitiiyollaasa.h ||

.o yathaa paraadvayasaamarasyasvaruupo mahe"svara.h sva"saktibalaat sarvamidantaatmaka.m bhittibhuute svaatmaakaa"se helayaiva prakaa"sayitvaa nimilayitvaad prakaa"saanandaatmake svasvabhaave svatantrastathaa tadaikyamaapannastatsuruupabhuuto [-pannaastat- -bhuutaa] jiivanmukto.asa.msaaraanmok.saante [-muktaa asa.msaaraan-] ramati | tadeva prakaa"sanamaarabhamaa.no [prakaa"sanas-] "siva"saktitaaratyasvaruupaa.tayo.h >>> saamarasyasvabhaavaa.m [-va.m] te.saa.m h.rdaye vikasitaa.m vimar"sa"sakti.m taavat praka.tiikaroti ||

prakaa"samaano mahaaprakaa"sa.h ||

anuttaraanandasvaruupo mahaaprakaa"saatmaacaitanyadevo nijaprakaa"sana"saktyaa prakaa"samaana.h prakaa"sana.m hi sattaasphurattaatmaka.m [-sphuratаa-] tatprakaa"sena tejastamasopalak.sitaani baahyaabhyantaragataani niilasukhaadiini pratibhaasante | suuryaadiinaa.m prakaa"so (p. 40) yadyapi prakaa"samaano na hi svasvaruupapratipaadane samartha.h | ato hetorniilaadiprakaa"savajja.daabhipraaya.h citprakaa"sena praaptasattaaka.h (?) sa ca svaprakaa"sa.h | nanu mahaaprakaa"sasya svaprakaa"satva.m kuto.a"ngiikartavyamiti tadaaha ||

vimar"savattvaat [-vatvaat] ||

sa.mvitprakaa"saadhiinaa.h sarve prakaa"saastatprakaa"sanena tejaa.msi ca tamaa.msi ca bhaasante sa.mvitprakaa"so hi vimar"savattvaat [-vatvaat] svaprakaa"sa.h vimar"so naamaahamiti svaruupa.h yadukta.m prakaa"samaana.m na p.rthak prakaa"saad vimar"saatma ca vimar"so na p.rthak prakaa"saat | naanyo vimar"so 'hamiti svaruupaadaha.m vimar"so 'smi cidekaruupa iti vimar"saadeva sarvamutpanna.m praaptasadbhaava.m vimar"so hi sarvasya svaatmabhuutaak.rtrima.h (p. 41) svabhaava.h tathaa ca pratyabhij~naayaa.m

svabhaavamavabhaasasya vimar"sa.m viduranyathaa | prakaa"so.arthoparakto.api sphaa.tikaadija.dopama.h [-ma] ||

iti sthityaa vimar"sa eva parame"siturmukhya.m svaruupa.m [su-] tanmukhenaatmanaa svaatmabhuuta.m prabhu.m parij~neya [-ya.m] | yadukta.m

tasya devaatidevasya parabodhasvaruupi.na.h | vimar"sa.h paramaa"sakti.h sarvaj~naj~naana"saaliniiti

saa "saktirgiiyate ||

anantollaasaruupaa ||

aha.m pratyayasvaruupaa paraavaagvimar"sinii"sakti.h pa"syantiimadhyamaavaikhariisvaruupe.na prasphurantiicchaaj~naanakriyaatmanaa viraajamaanaa tatraikaikasyaastrairuupyaad navadhaa svamariicyullaasaatmikaa.m var.nas.r.s.ti.m tadaatmikaa.m (p. 42) padamantrasvaruupataa.m ca bhaasayitvaakaarahakaarapratyaahaare.na naadabindvaavibhaagaatmasvabhaavaa da"samiiviiryabhuutaa iyameva cittattva.m prakar.se.na viraajamaanaa iti yadukta.m

na so.asti pratyayo loke ya.h "sabdaanugamaad.rte | anuviddhamiva j~naana.m sarva.m "sabdena gamyate || vaagruupataacedutkraamedavabodhasya "saa"svatii | na prakaa"sa.h prakaa"seta saa hi pratyavamar"siniiti ||

ki.m ca ||

dvaada"saatmaaha.msii ca ||

citireva bhagavatii paraspandanaatmakatayonmanaabhidhaanaa

kaamayata prajaa s.rjeyateti "srutyaa ["sratyaa] ki~ncitsa"nkalpaatmaka.m samanaabhaavamaasaa.sya >>>>vyaapinyaadyakaaraparyanta.m sthuulaatma suuk.sma.m praa.nasvaruupe.naavatarati yadukta.m |

kalaikaada"sikaa [-da"sakaa] caiva praa.ne carati nitya"sa.h | (p. 43) akaara"sca ukaara"sca makaaro bindureva ca | ardhacandro nirodhii ca naado naadaanta eva ca | "sakti"sca vyaapinii caiva samanaikaada"sii sm.rtaa |

unmanaa tu (?) tato.atiitaa tadatiitamanaamayamiti
caakaaraadinirodhinyanta.m [-nindvanta.m] pa~ncamaatraa
naadaadivyaapinyanta.m pa~ncamaatraa.m"saa.h
bauhyollilasi.saatmasa"nkalparuupaa samanaa
taasaamadhi.s.thaanabhuutaa praa.nanasvaruupaa
paraspandanaatmonmanaa saiva parame"svaraha.msasya
mukhyaa "sakti.h svamariicyullaasaatmake rtharvaadho(?)
mukhe >>> kamalayugalamadhye
svasvaamipremaati"sayanirbharaa sthitaa
nijavibhuuticamatkaaracamatk.rtihetave
dvaada"samahaavaakyairdvaada"sakalaatmaka.m
mahaaraava.m giiyate eva.m hyasau ||

(p. 44) tadaaruu.dho.apratihatasvabhaava.h ||

yathaa parame"svara.h svasvaatantryaat
sarvatraapratihatasvabhaava.h tathaa tadaikyamaapanno.api
buddhyaadivyaapaare.svavism.rtasvaatmasampadvilaasa.h
dehaabhimaanapaa"sanik.rntanaat saccidaanandaatmaka.h
aha.m brahmaasmiityabhimaananaruupo nityoditaatmabhaava.h
iid.rksvabhaavata.h satyadhaamaave"saat sarvaam.rta.m
[sarvam.rta.m] paraasa.mvideva
sattaasphurattaatmaasatyadhaamatadaave"saaddheto.h sarva.m
kaayavaa"nmanasagocaraam.rta.m [-ram.rta.m]
nityavyaapakapuur.nasvaruupasya parame"siturvij.rmbhanam |
[tad vaiva"syena h.rdvacanakramaad [-maa]
dhvanyaarjavabhuutasya kaalatritayaatmikaa.m [-kaa]
kaayavaa"nmanobhiryadya"sce.s.thaa.m pravartate tat
tadevaagre sphu.tiibhavati |
api caasau

(p. 45) uditaudaarya.h [uditodaarya.h] ||

yogii hyuditaudaarya.h
unmagnasvasa.mvidaudaaryasvabhaava.h
dehiindriyaadivyaapaaraakhye maayaaprapa~nce padma iva
sadaa "suciralepo na ca tadvyaapaarollaasaruupaasya vaasanaa
kaalakalaaniyatiraagaadibhirabhibhuutvaapi [+tta] >>>
"suddhavidyaamayaasattaasaamaanyasvaruupaa tasmaadasya
j~naanamanta.hkara.naatiita.m svata.hsiddha.m na tu [ttu]
muu.dhavat [-var] tadadhiinam |
unmi.sitaanuttarasvaruupatvaa .sa.ttri.m"sattatvaani

nijaudaaryasvabhaavaa"nkitaani [nijo-]
sva"saktivibhuutisamparipuuritaani bhaasayati iid.rg yogii ||

pra"saantamoha.h dhanyo ramati ||

"sariiratritayavyaapaaramavasthaatraya.m (p. 46) tadeva
jagannaamaka.m lokatraya.m tacchaayaakala"nka"sthanya.h (?)
>>> sarvameva sva"saktisphaaraatmaka.m j~naatvaa
tasminneva tadadhipatisthaane paramaarthaacyutasvaruupe
sarvai"svaryasampanne svaatmani sthitvaa dhanya.h k.rtaartha.h
sthitapraj~no ramati krii.dati jagaddhyasya krii.daasthaana.m |
yadukta.m vaasi.s.the

parik.sii.ne mohe galati capale j~naanajalade parij~naate tatve
samadhigata aatmanya .rbhamate vicaaryaaryai.h saarva.m
galitavapu.sorvai sadasatordhiyaa d.r.s.thaitatve
rama.nama.tana.m jaagatamidam |

prasanne cittatve h.rdi svavibhave
vallati pare
samaabhogiibhuutvaa
svakhilakalanaad.r.s.ti.su pura.h
"sama.myantii.svanta.hkara.nagha.tanaa
viharaamityanaghayaa [svaahitarasa.m] dhiyaa (p. 47) d.r.s.te
tattve rama.nama.tana.m jaagatamidam |

rathasphaaro dehasturagaracanaa cendriyagati.h parispando
vaataadahamakalitaanantavibhava.h paro vaa vaa dehii jagati
viharaamityanaghayaa dhiyaa d.r.s.te tatve rama.nama.tana.m
jaagatamidam | >>>>>

iti iid.rksvabhaavena sarva.m sthaavaraja"ngamaatmaka.m
bhittibhuute [bhiti-] sarvaadhaare svaatmani ti.s.thatiiti
j~naatvaa raagadve.samaanaavamaanaadipra"samanaad asmin
jagati [asmi~njaagate] jiivanmuktaa nirbhayaa caranti |

iid.rktattvaj~na.h

vi"sraantipade cidaakaa"sa.h ||

prakaa"sasyaatmavi"sraantiraha.mbhaavo hi kiirtita.h uktaa ca
saiva vi"sraanti.h [-nti] sarvaapek.saanirodhata.h [-tar] ityaadi

svasminneva svaatmabhuute (p. 48) citprakaa"saanandaghane nistara"ngamahodadhisad.r"se vi"sraantisthaane svaatmanaavi"sya [-naavi"sumya] galitabandhamok.sagamaagamaadisamasta"sa"nkakala"nka"s-cidaakaa"so.ava"si.syate |

eva.m hyasau

ante tanmaya.h ||

yata"scidaakaa"sasvaruupa.h parame"svara.h sarvaakaa"sa.h sarvaadhaaro bhittibhuutastatastadaikyamaapanno.api praarabdhak.sayaavasare tanmaya eva nahyasya sa.mvit praagvadindriyaadipade.su prasarati | api tu nirvibhaagacidaakaa"se [-"so] gha.tadhva.mse nabhasiivati.s.thate [nabha ivava-] | etadeva mok.sa.h na tu kutracid gamana.m | "srutirapi >>> na tasya praa.naa utkraamanti tatraiva samavaliiyante | vimukta"sca vimucyata iti mok.samevaavasthaabhedena (p. 49) vibhajya niruupayati ||

svasvabhaavaanuruupaa mukti.h ||

yaa ca citpratibhaa d.rgaadidvaaraanusara.naat tattatsa.mj~naabhidhaanaa [-sa.mj~na-] jiivabhuutaa | saa ca svacitpramaat.rpadaaroha.naat [-.naa] turyasvaruupaa [turyaa-] svaatantryonmiilanataaratamyaad yaad.rksvabhaavamaadatte taad.rgmukti.h | yathaa hi puru.sapadaaruu.dhaa.h [-.dhaa] prak.rtisvatantraa.h siddhaa.h siddhapadaviimaaruhya yathe.s.ta.m pi.n.da.m dhaarayanti | sarvai"svaryasampatparipuur.nacaitanyasvaruupaatmabhuutaa.h pa~ncabhuutaani pa~ncabhuute.su yojayitvaa niraavara.nasvabhaavaa"scidaakaa"sasvaruupaa.h kacakacaayanti | yathaa "sukadevaadaya.h ii"svarapadaaruu.dhaa mahaamaayaasvatantraa"scitprakaa"sa"sariiraracanaa.m yathaaruci.m] racayanti [racayaham] || (p. 50) ahameva paraanandanirbharitavapu.h sadaanandalavaa"sritaa aanandina.h sarve pramaataara.h

aanandaadeva khalvimaani bhuutaani jaayante iti "srutyaa ya aananda.h sarvatra po.saka.h sarvotkar.se.na viraajamaano brahmaadibhirabhivaa~nchaniiyastena matsvabhaavabhuutena

svaatmanyeva ramaami | amitacamatkaarapuurvikaa.m [**ta"sca-] vi"svamayavi"svottiir.naa.m [-.naa] krii.daa.m yathe.s.ta.m sampaadayaami |

tadaaha

naayako madhyasa.mstha.h ||

ii"sanasa.mvedana >>> jaanaamiityaantarocchalanasa.mpaadanasm.rtyapohanaabhimaa naadhyavasaaya-sa"nkalpapraa.naanta.hsa"njalpa tattacchabdasphura.nabuddhiindriyakarmendriyaa tattatspandanaruupaa ananta"saktaya.h taasaa.m madhye svaprakaa"santi (p. 51) >>> | yathaa hariharaadaya.h vigalitadehaabhimaanaa maayaaprak.rtyudaasiinaa aanandapadavi"sraantaa.h pa~ncabhautika.m "sariiramihaivaantyaavasare parityajya k.siire k.siira iva pare vyomni liinaa bhavanti eva.m catu.s.taye [-ya] mok.saprakaare taaratamyaadatraapyanantabhede [taaratamyaamaadaadatraa-] yathaa bhuvanaadhipatitvaadiyuktaanaamatra parame"svara"saktipaata eva nibandhanamiti "sivam ||

iti "sriimahaamahe"svaraacaaryavaryaviracitaayaa.m svaatantryadiipikaayaa.m jiivanmuktasvaruupaniruupa.na.m naama t.rtiiyollaasa.h ||

.o atha turyollaasanir.naye paarame"svarasvasvabhaava.h [-bhaava] paraamar"so giiyate ||

muditasvabhaavo (p. 52) svabhaavo bhinnaa"srayabhuuto naayaka.h prabhurahameva samyaksthita.h tattanmukhena vyaap.rto.api camatkurvannapi svasthaane mahaaviiryaatmake.acyutasthitireva na hi tattadavasthaabhedena samaacyutaanandasvabhaavasyaanyathaabhaava.h ete hi pravi"santastattadv.rttigu.naa mama nirvikalpasvaruupasya na nadiivegaa ivodadhestara"ngayamaanatva.m na praapayanti eva.m svabhaavasthitestacchakte"svarapadaaruu.dho na stamitabhaasvaruupo mahaaviira.h svaprakaa"sana"saktyaa tat sarva.m prakaa"sayaamiiti dar"sayati ||

sva"saktikacanam ||

matsvabhaavabhuutaahamiti svaatantryaparaamar"saatmaa [svaatantra-] paraa"saktiryugapadunme.sanime.sadharmatvaat tattadananta"saktiv.rnda.m bhittibhuutaannijasvaruupaat svecchayaivonmiilayitvaa (p. 53) tatsphura.naatmakatayaa svaprakaa"sasvaruupe mahaavyomaakaare svaatmanyeva kacakacaayate tasyaa mariicayastatsthaane tattadvyaapaaraatmaa tattacchaktyabhidhaanaa na hi tadvyatirikta.m ki~ncit | saa hi ni.skriyatvena tattatsvabhaavakrii.danaatmane tattadvyaapaare niv.rttasa"ngamaad [-maa] madvi"sraantibhaajatayaa [-bhaajaatayaa] sarvapraa.nanasvaruupayaa taasaa.m matsevanaparaa.naa.m nime.sonme.savyaapaarasaak.syahameva svatantrastadaaha ||

avasthaadvaye viira.h ||

sarvaasaamupasa.mh.rtav.rttiinaa.m "saktiinaamekasa"ngha.t.taprasaraavasare tattatsthaane vi"siir.nasvaruupo yo.antarbahirnime.sonme.sastasmin svaatantrye.ahameva "sivo nijai"svaryabalaat sadaa"sive"svaro (p. 54) bhuutvaa taasaa.m nime.sonme.saatmakamavasthaadvaya.m yathe.s.ta.m sampaadayaami | na hi madvyatirikta.m ki~ncit yata.h ||

madabhimatam.rtam ||

aha.m pratyavamar"saatmakasya
prakaa"saanandasvabhaavasya mama svaruupa.m [-pa]
bhuutvaa sattaa sphurattaasvaruupaa paraasa.mvicchakti.h
tayaa yad yat ki~ncid baahyamaabhyantara.m vaa prakaa"sita.m
tat tadeva dhata.m >>> praapta.m [-pta]
madbhaavamahameva sa.mvinnaatho
nijasa.mvitprakaa"savaibhavaadaabrahmaadipipiilikaanta.m
pramaat.rpramaa.naprameyaatmakamida.m vi"sva.m
bhittibhuute svaatmaakaa"se prakaa"sayitvaa
tattatsvaruupatvena tattatsa.mj~naabhidhaana.h sphuraami
tadaaha [-ha.h] ||

sa.mj~nampadaika.h ||

naahantaadiparaamar"sabhedaadasyaanyataatmana.h (p. 55)
aha.mm.r.syatayaivaasya s.r.s.testijvaa >>>> ca karmavaditi
niityaa tattadavasthaa svaruupe pramaa.naprameyaatmake
vi"svavaicitrye sarvaanupraa.nanasvaruupa.h para.h pramaataika
evaaha.m svacchandasvabhaavaanna.ta iva ramaami na ca
tattadda"saasu matsvabhaavasyaanyathaabhaava.h aha.m
pratyavamar"saikasvabhaavatvaat | aha.mpratyaya.h
sarvatraapratihatasvabhaava.h sarvatra codaka.h etadeva
sphu.tiikaroti ||

madaaj~naadhiina.m sarvam ||

ahameva sva"saktivaibhava.m sarvatra yathaayogya.m
sphaarayitvaa tri.su loke.su samraa.diva ramaami na hi
maccodanaad.rte ka"scit kutraapi svavyaapaare pravartate |
ahameva sarvaanupraa.nanasvaruupayaa nija"saktyaa (p. 56)
tattatsthaane tattaddevataasvaruupo bhuutvaa
kramaakramaatmaka.m tattadvyaapaara.m yathe.s.ta.m karomi |
na ca tattadda"saavyaapaare mama paraanandaatmake
svabhaave ka"scit k.sobha.h svatantrasya na kvaapi calanamasti
| tadaahu.h

puur.no.aha.m tu.s.ta.h ||

ahameva tattadda"saasu
vyaapyavyaapakasvaruupatvaannijavibhuutisphaaravismayacam

atkaara-paraamar"sarasena paripuuritavapu.h gambhiiraak.subdhasvabhaave svaatmanyeva santu.s.ta.h ata eva vigalitasamastak.sobhakala"nkitvaannityoditasaccidaanandasvabhaavo vi"svamayatve.api vi"svottir.no matsvaruupa.h sarvotkar.se.na viraajate |
ata aha

upaadhirahita.m madruupam ||

(p. 57)
"satrumitrag.rhadaaraadibandhamok.sapari.naamanara"sakti"sivaatmaka-jiive"svarabrahmakalpanaa svaruupaa yaa upaadhistadrahita.m vi"suddhanirmala.m mahaakaa"sa.m madruupam | aha.mpratyavamar"saatmaka.m paramaanandasa.mvitsvabhaavamahameva nirupaadhisvaruupatvaacca.n.dabhaaskara iva svapra"saantapade sthitvaa vi"svamayataduttiir.nakrii.daacamatkaara.m camatkaaromi |
yata.h

"sivo.aha.m svatantra.h ||

ahameva mahaakaa"sasvaruupa.h paramaanandaghana"scaitanyadevo [-ghano caitanya-] vi"svamayatve.api vi"svottir.no vi"svottiir.natve.api vi"svamaya.h [-ya] svabhaavaa.m sva"sakti sphaaraatmikaa.m krii.daa.m kramaakramasvaruupatvena yathaaruci.m racayitvaa svaprabhaaprasaraatmake vi"suddhaparamaakaa"se svaatmanyeva svasvaatantryaprakar.saad viraaje svaatantryaatmaa raajamaano svabhaahitvaa hyaabhyantarak.siibita"scidrasena [-to ci-] "saktipii.the yaamalav.rttilubdho mahaanando bhairavo.aha.m "sivo.ahamiti "sivam ||

iti "sriimahaamaahe"svaraacaaryavaryaviracitaayaa.m svaatantryadiipikaayaa.m svaatantrya"saktyucchalana.m naama caturthollaasa.h ||

mahaamaahe"svaraacaaryamansaaraamena nirmitaa
janaanaamupakaaraarthamiya.m svaatantryadiipikaa ||